

Nr 4.

Av herr **Persson** i Svensköp, *angående översyn av åtgärderna för bekämpande av fjäderfäsjukdomarna inom landet.*

Det årliga värdet av från landets fjäderfäskötsel erhållna produkter kan beräknas uppgå till närmare 100 miljoner kronor. Fjäderfäodlingens avkastning skulle emellertid i icke oväsentlig grad kunna ökas med bibehållet djurantal, om man kunde borteliminera de förluster, som åsamkas fjäderfäodlarna genom fjäderfäsjukdomarnas härjningar. Det är ett känt förhållande, att dödligheten framför allt i hönsgårdarna under de senaste åren visat en oroväckande tendens till stegring. Ett bevis härför är den ökning av antalet utförda obduktioner av fjäderfä, som förekommit vid statens veterinärmedicinska anstalt. Om den stora dödlighet, som på senare tid förekommit vid Sveriges fjäderfäavelsförenings kontrollstation å Nykvarn och vid Malmöhus läns fjäderfäavelsförenings värpkontroll i Svalöv, kan vara vägledande för bedömningen av fjäderfäsjukdomarnas utbredning, så kan det antagas att den årliga dödligheten uppgår till 15 å 20 % av hönsstammen.

Statliga åtgärder för bekämpandet av fjäderfäsjukdomarna ha tid efter annan företagits. Genom Kungl. Maj:ts kungörelse av den 20 november 1931 utfärdades vissa föreskrifter till bekämpande av hönskolera, hönspest och hönstyfus. Fråga kan emellertid väckas, huruvida dessa föreskrifter i dagens läge äro tillräckliga. Även andra sjukdomar än de i kungörelsen omnämnda äro till sin natur så allvarliga och hava fått en sådan utbredning, att lagbestämmelser för deras bekämpande kunna ifrågasättas. Detta gäller framför allt hönsleukosen (vitblodsjuka), som i västra och södra delarna av landet fått en våldsam utbredning.

Efter upprepade framställningar från Sveriges fjäderfäavelsförening inrättades 1944 en konsulentbefattning i fjäderfä- och pälsdjurssjukdomar vid statens veterinärmedicinska anstalt. Till befattningshavarens arvode under de två följande budgetåren har staten bidragit med 6 500 kronor om året och enskilda organisationer med 3 500 kronor. Enär ifrågasättande föreningar till följd av ekonomiska svårigheter icke framdeles kunnat åtaga sig någon delaktighet i bestridandet av nämnda befattningshavares avlöning föreslås i årets statsverksproposition att bidraget av statsmedel skall höjas till 10 000 kronor. Därjämte förklaras, att hinder härefter uppenbarligen icke möta mot att konsumenten till behandling upptager problem rörande sjukdomar jämväl hos andra djur än fjäderfä och pälsdjur. Om

detta skulle betyda någon inskränkning i konsulentens hittillsvarande verksamhet i fråga om kampen mot ovannämnda sjukdomar — av vilken verksamhet enligt anstaltsstyrelsens utlåtande hittills goda erfarenheter utvunnits — så är detta att beklaga. Läget torde i stället påkalla en intensifiering av kampen mot särskilt fjäderfäsjukdomarna. Framför allt när det gäller forskningsarbetet torde icke allt vara gjort som kan göras för att vinna klarhet i fråga om sjukdomarnas uppkomst, smittovägar och sättet för deras botande. Det måste vara statens uppgift att kraftigt understödja sådant forskningsarbete.

Genom försäljning av avelsägg och daggamla kycklingar från sådana avelshönsgårdar, där djurens hälsotillstånd icke är tillfredsställande eller där kläckningsinventarierna blivit nedsmittade av de farliga hönsjukdomarna, spridas dessa sjukdomar i hög grad. Förhållandet har uppmärksamrats framför allt i Danmark, där bestämmelser med ikraftträdande 1936 utfärdats angående kontroll över handeln med daggamla kycklingar och avelsägg samt för kläckning av ägg för annans räkning. Föreskrifterna avse särskilt bekämpandet av vit diarré hos kyckling samt smittosam hönsförlamning. Tillstånd att leverera daggamla kycklingar eller avelsägg eller bedriva kläckning av ägg för annans räkning meddelas enligt nämnda kungörelse endast om Veterinärdepartementets godkännande eller auktorisation föreligger. För att vinna sådant godkännande måste iakttagas noggranna föreskrifter, som avse bl. a. veterinärkontroll, blodprovundersökningar, förbud att inköpa djur eller avelsägg från annan än godkänd hönsgård, renhållningsföreskrifter och anmälningsskyldighet vid fall av sjukdom, som kan misstänkas vara smittosam. Även i Norge har efter långvarigt utredningsarbete sistlidet år framlagts förslag till bestämmelser för handeln med avelsägg, daggamla kycklingar och levande höns i syfte att kunna på ett mera effektivt sätt bekämpa de smittosamma fjäderfäsjukdomarna. Det torde böra allvarligt övervägas, huruvida icke förhållandena i vårt land påkalla en liknande lagstiftning. Med hänsyn till den år från år ökade omfattning, som framför allt handeln med daggamla kycklingar uppvisar, kan behovet härav anses vara mycket trängande, och det bör enligt min uppfattning skyndsamt tillgodoses.

De flesta fjäderfäsjukdomarnas uppkomst torde sammanhålla med de hygieniska och avelstekniska förhållandena inom den besättning, där sjukdomen förekommer, eller ha sin grund i felaktig utfodring. Det torde också vara lika angeläget att förebygga sjukdomarnas uppkomst som att bekämpa dem, sedan de redan uppträtt. Alltför ofta äro hönsodlaren produktions-tekniska färdigheter så otillräckliga, att han i stort sett är prisgiven åt fjäderfäsjukdomarnas härjningar. Härvidlag framträder klart och tydligt behovet av vägledning och rådgivning i alla de frågor, som angå produktions-tekniken. Det är då synnerligen anmärkningsvärt, att man icke inom

varje hushållningssällskaps område har tillgång till kvalificerade konsulenter eller instruktörer, som kunna gå fjäderfäodlarna tillhanda i dessa frågor. Den stora betydelse som fjäderfäodlingen har icke minst för det mindre jordbruket — en betydelse som väsentligt överstiger trädgårdsodlingens och fiskets — kunde påkalla att dylika befattningar inrättades.

Även andra vägar än de som här antytts kunde kanske beträdas, när det gäller ett framgångsrikt bekämpande av fjäderfäsjukdomarna här i landet. Det synes mig vara lämpligt, att de åtgärder som kunna företagas i detta syfte bli föremål för bedömning i ett sammanhang. Frågan är enligt min mening så angelägen att skyndsamhet är av nöden.

Jag tillåter mig därför hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt översyn av de åtgärder, som redan äro vidtagna eller ytterligare kunna påkallas för bekämpandet av fjäderfäsjukdomarna inom landet, samt därefter för riksdagen framlägga de förslag vartill en sådan utredning kan för-
anleda.

Stockholm den 12 januari 1946.

Nils Persson.
